Siebzehnter Jahrgang. Jüdische Pester Zeitung. Erscheint 3-mal wöchentlich.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומערירען,
אונד דער פרענומעראציאנס-[illegible]
[illegible]

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
בודאפעסט,
האלכשטראסע נומ' 1,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-
געלדער צו זענדען בעליעבט.

יידישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייםאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטעט
פיר אסטערייך-אונגארן
גאנציאהריג 8 גולדען אסטר. וועה.
האלביאהריג 4 גולדען אסטר. וועה.
פירטעליאהריג 2 גולדען אסטר. וועה.

פיר'ס אויסלאנד
גאנציאהריג 9 גולד. — קר. א. וו.
האלביאהריג 4 גולד. 50 קר. א. וו.
פירטעליאהרי 2 גולד. 25 קר. א. וו.

Nr. 148 זיעבצעהנטער יאהרגאנג — בודאפעסט, פרייטאג יז טבת ה.תרמ"ו. — Budapest 25. Dezember 1885.

טריבע אויסזיכטען.

דיא דעלעגירטען דער מאכטע זעלבסט געשטעהען עס איין, דאסס דאס צישטאנדעברינגען דעם וואפפענשטיללשטאנדעס צווישען סערביען אונד בולגאריען ניכט זא זעהר איהר פערדיענסט אלס דאס פערדיענסט דעס — שטארקען ווינטערס וואר. איין ווינטערפעלדצוג, אין זאלך ראהעם ווינטער דאצו, פעראייניגט אללע שרעקקען אונד קוואלען דעס לעבענס אין זיך. דער וואפפענשטיללשטאנד איזט פיר ביידע קריעגפיהרענדען טהיילע איינע אונאויסשפרעכליכע וואהלטהאט, אים גענענוואַרטיגען פאללע אבער מוסטע ער דעם זיעגרייכען טהייל, בולגאריען נאך פיעל וויללקאממענער זיין אלס דעם געשלאגענען סערביען.

דיא בולגארישען טרופפען בעפאנדען זיך נאמליך אין פיינדעסלאנד, לאַזשלאגען דורפטען זיא ניכט, דענן זיא מוסטען פירכטען — וויא דאס פירסט אלעקסאנדער אנלאסליך דער איינשטעללונג דער פיינדזעליגקייטען אפפען ערקלארט האט — דאס ניכט סערביען אלליין, זאנדערן אויך אסטערייכיש-אונגארישע טרופפען אויף איהרעם וועגע פינדען ווערדען. פאן דען פארטהיילען אלזא, דיא דער קריעג דעם זיעגער אין פיינדעסלאנד ביעטעט, וואַרען דיא בולגארען בעריובט, דיא בעפאלקערונג זעלבסט פערהיעלט זיך נאטירליך פיינדליך גענגען דיא פרעמדען טרופפען, זא דאס דיעזע אללען ענטזעטצליכען קוואלען דער גרוזאמען קאלטע אויסגעזעטצט וואַרען. יעדען מארגען ווארדען מעהרערע צו טאדט ערשטאררטע זאלדאטען איינגעבראכט, אויסערדעם מוסטען זיא פורכטבאר ליידען דורך מאנגעל אן לעבענסמיטטעלן, דא זיא פאן זאפיא אים איבער דיא שנעעבעדעקקטען באלקאנפאססע נור מאנגעלהאפט פערפראוויאנטירט ווערדען קאננטען. אונטער זאלכען אומשטאנדען איזט עס בעגרייפליך, דאס בולגאריען דעם אבשלוסס דעס וואפפענשטיללשטאנדעס אויף דריי מאנאטע קיינע ערנסטליכען שוויעריגקייטען אין דען וועג געלעגט האט.

איינע אנדערע פראגע איזט עס פרייליך, אב דער וואפפענשטיללשטאנד אויך צום פריעדען פיהרען אונד אב דיא פיינדזעליגקייטען נאך אבלויף דעס וואפפענשטיללשטאנדעס ניכט וויעדער אויפגענאממען ווערדען? דיעזע פראגע קאנן היינטע נאך דען פארגאנגענן דער לעטצטען טאגע ווענינגער האפפנונגספאלל בעאנטוואָרטעט ווערדען. יא עס דראנגט זיך זאגאר דיא וואהרשיינליכקייט אויף, דאס דער קריעג אויף דער באלקאנהאלבאינזעל נאך אבלויף דעס וואפפענשטיללשטאנדעס אין וויייט גראסערער אויסדעהנונג אלס ביזהער וויעדער בעגיננען ווירד.

פירסט אלעקסאנדער פאן בולגאריען, דער זיך וואהרענד דעס לעטצטען קריעגעס ניכט נור אלס אויסגעצייכנעטער פעלדהערר, זאנדערן אויך אלס שעניאלער דיפלאמאט געצייגט האט, האט נאמליך נאך אבשלוסס דעס וואפפענשטיללשטאנדעס איינע פאליטיק איינגעלייטעט, דיא אונזערע מאנארכיע אונד אללע פריינדע דעס פריעדענס מיט ערנסטען בעזארגניססען ערפיללט.

דאס שטרענגע פארגעהען דעס רוססישען קאיזערס געגען דען פירסטען, דיא אפפענטליכע בעליידיגונג, דיא דער צאר זיינען פערוואנדטען אנגעטהאן, האט אין רוססלאנד גלייך פאם אנפאנגע אן שלעכטען איינדרוקק געמאכט. אלס שפאטער דער בולגארענפירסט, פערלאססען אונד געשמאהט פאן דעם צארען, דעם נאטירליכען בעשיטצער בולגאריענס, מיט איינער אינפאנטעריעבריגאדע, פאן דען רוססישען אפפיציערען פערלאססענען ארמעע איבער דיא וואהלארגאניזירטען סערבישען טרופפען זיעג איבער זיעג ערפאכט, דא וועגדעטע זיך דיא סימפאטהיע רוססלאנדס וויעדער איהם פאללסטען מאסע בולגאריען אונד דעססען פירסטען צו. דער צאר אבער האטטע געשפראכען, דאס אמטליכע רוססלאנד מיסטע אלזא איינע געגנערישע שטעללונג בולגאריען געגענאיבער איינגעהמען. דער צאר זעלבסט, בעדראנגט פאן ד. ר קאיזערין, דיא דעם פירסטען אויסעראָרדענטליך צוגעטהאן איזט, אונד איבעררראשט פאן דען אונערוואַרטעטען בולגארישען זיעגען, מאג זיינע ראשע טהאט בערייט האבען. נור קאנגטע ער ניכט אהנע וויטערעס צוריקקע. דא קאם איהם נון דער בעליידיגטע פירסט מיט איינער טהאט ענטגעגען. דיא דען צארען איגבעדינגט וויעדער צום אפפענטליכען פריינדע אונד בעשיטצער דעם פירסטען מאכט.

„דיא גלאנצענדען זיעגע, דיא איהר ערפאכטען האבעט — זא לייטעט איין טאגעבעפעהל דעס פירסטען אן דיא ארמעע — האבט איהר דער גנאדע דעס רוססישען קאיזערס צו פערדאנקען, דער עס געשטאטטעטע, דאס זיינע אפפיציערע אייך דען גייסט דער טאפפערקייט אונד דער ליעבע צום פאטערלאנדע איינפלאסען אי. ז. וו." אם רוססישען האפע האבען דיעזע ווארטע דאס איינגעבראכען, אונד דער צאר ענטזענדעטע זאפארט איינען זיינער הערפארראגענדסטען גענעראלע צו דעם פירסטען, צו דעססען עמפפאנג אין זאפיא דיא גראסארטיגסטען פארבערייטונגען געמאכט ווערדען.

וואס וואר דאס ציעל דעס פירסטען? ווארום דיעזע דעמיטהיגונג זיינערזייטס צו איינער צייט, דא ער אויף דיא הילפע רוססלאנדס ניכט מעהר אנגעוויעזען איזט?

האטטע דער פירסט ניכט דיא אבזיכט, אן סערביען זאלכע פריעדענסבעדינגונגען צו שטעללען, אויף וועלכע דיעזעס ניכט איינגעהען קאנן, ווירדע ער זיך פאר דעם צארען געוויסס ניכט געדעמיטהיגט האבען. פירסט אלעקסאנדער וויל אבער דען קריעג ווייטער פארטפיהרען, אונד דא ער גנוי מעהר וויים, דאס אסטערייך-אונגארן סערביען ניכט פערלאססען ווערדע, זיכערט ער זיך שאן היינטע דען שוטץ דעס רוססישען קאיזערס.

דיעס שיינט אויך דיא טירקייא צו וויססען, אינדעם זיא איינע בולגארענפריינדליכע שטעללונג איינגינמט, יא איין געסטריגעס טעלעגראמם מעלדעט זאגאר, דיא טירקייא פארדערע פאן סערביען איינע קריעגסענטשאדיגונג אין געלד פיר בולגאריען.

דורך דיעזע האלטונג גלויבט זיך דיא טירקייא דיא פריינדשאפט דעס צור גראסען בעדייטונג

הערראנגעוואכסענען בולגאריענס אנגעזיכטס דער דראהענדען האלטונג גריעכענלאנדס אונד מאנטענעגראס צו זיכערן. אסטרומעליען אבער גלויבט עס פיר זיך צו רעטטען, אינדעם עס דער בולגארישען פערגראסערונגסזוכט דאס געשלאגענע סערביען פרייזגיבט.

היער אבער בעגיננט דיא שטעללונגנאהמע אונזערער מאנארכיע, דענן אסטערייך-אונגארן ווירד סערביען אויך ניכט אום איינען צאלל באדענס שאדיגען לאססען.

צור טאגעסגעשיכטע.

דער קאמפף צווישען בולגארישען פרייוויללינען אונד סערבישען טרופפען, איבער וועלכען וויר אין דער מיטטוואכנומער בעריכטעטען, וואר פאן גראסערער בעדייטונג אלס אנפאנגס אנגענאממען ווארדע. דיא בולגארען ווארען 2000 מאנן שטארק אונד ריקקטען פלינדערנד געגען ווראניא פאר, דער זיעג דער סערבען וואר איין פאללשטאנדיגער. דיא בולגארען ליעסען צאהלרייכע טאדטע אונד 163 געפאנגענע צוריק. אם 22. ווארדע זעווער דאל פאן בולגארישען רייטערן אנגעגריפפען, ווארדען אבער פאן דען סערבען צוריקגעשלאגען. איין דריטטער אנגריפף דער בולגארען אויף געזארטא אונד קרוואפעיו ווארדע פאן דען סערבען עבענפאללס זיעגרייך צוריקגעוויעזען. אונד אלל דיעס געשאה נאך דעם אבשלוסס דעס וואפפענשטיללשטאנדעס !! —

דיא פראנצאזישע רעגיערונג איזט אים דער שווערען פריפונג אלס זיעגער הערפארגעגאנגען, דער פאן איהר געפאָרדערטע קרעדיט פיר דיא (כינעזישע) טאנקינג-עקספעדיציאן איזט פאן דעם פארלאמענטע מיט 273 געגען 267 שטיממען בעוויליגט ווארדען.

אין טריעסט, דער גרענצשטאדט אונזערער מאנארכיע איזט פאן ווענעדיג איין באזער גאסט, דיא כאלערא איינגעצאגען. אללע מאסרעגעלן זינד געטראפפען, דיא וויטערפערברייטונג דער עפידעמיע צו פערהינדערן.

דער גראסע אונבעקאנגטע.

וויר האבען שאן אפט פאן איהם געשפראכען, פאן דעם גראסען אונבעקאנגטען וואהלטהאטער אין פאריז, נור האבען וויר דיא אינדיסקרעציאן בעגאנגען זיינען נאמען צו פערראטהען, טראטצדעם זיינע האבווירדען דער גראסראבבינער פאן ענגלאנד וואהרענד זיינעס היערזיינס אונס אנס הערץ געלעגט האט, דען נאמען ניכט צו נעננען, דענן זא וויל עס באראן גוסטאוו ראטהשילד אין פאריז.

נון דיעזער גראסע אונבעקאנגטע האט וויעדער איינע גראסטהאט געאיבט, וויא זיא נור זייגער ווירדיג איזט. דער בערופען איזט דען אונשטערבליכען מאזעס מאנטעפיארע צו ערזעטצען.

עס איזט בעקאנגט דאס דיא טירקייא דיא יידישען קאלאניען אין פאלאסטינא מיט שעעלען אויגען בעטראכטעט, אונד דאס איהר דיא פערמעהרונג דער יודען אים היילינגען לאנדע איבערהויפט אונ-

איהם יעדאָך אויס דען האַנדען געריססען. גליקק־ליכער וואר איין יונגעס מאַדכען פאָן פאָרנעהמעם רוססישען הויזע אונד איהר בעגלייטער איין יונגער טעכניקער, דיא נאָך רעכטצייטיג ניפט נעהמען קאָננטען. פאָרגעסטערן נאכטס פאנד נון אין וואר־שויא דער אורטהיילסשפרוך איבער דיא אין דיעזעם פראָצעססע אנגעקלאגטען 28 פערשוואָרער שטאטט. באַרדאָוסקי אונד 5 מיטפערשוואָרענע וואורדען צום טאָדע דורך דען שטראנג פערורטהיילט. (אללע 6 האבען הערפאָררא־גענדע שטעללונגען איינגענאָממען), 18 אנגעקלאגטע וואורדען צו זעכצעהנ־יאַהריגער שטראַפארבייט אין דען בערגווערקען, 2 צו 10 יאהרען אונד 8 מאָנאטען שטראפארבייט אונד לעבענס־לאַנגליכער אנזיעדלונג אין סיביריען אונד 2 צו לעבענסלאַנגליכער פערבאננונג נאך סיביריען פעראורטהיילט.

אין דער פערלאגסבוכהאנדלונג מ. ע. לעוויסזאָהן. בודאפעסט (קאָניגסגאססע 1)

איזט ערשיענען: דאס פאָם קולטוסמיניסטעריאום ערלאססענע **אמטליכע שטאטוט דער מאט־ריקעלפיהרונג, דעם אויך דיא אמטליכע אויפטהיילונג דער מאטריקעלבעצירקע בייגעגעבען איזט.** דיעזעלבע וויד דען הערדען מאטריקעלפיהרערן גאנץ בעזאָנדערס עמפפאָהלען.

פרייז : 30 קר.

טעלעגראפישע דעפעשע

דער „יודישען פעסטער צייטונג“ גריעכישע קריעגספאָרבערייטונגען.

אטהען 23·דעצ. דיא באנקען ווערדען באנק־שינע אים בעטראגע פאָן 18 מילליאָנען אין 20 יאהרעסראטען ריקקצאהלבאר אויסגע־בען פאָן נון אן ווערדען דיא נאָטען דרייער באנקען אים גאנצען קאָניגרייכע אומלייפען. (גריעכענלאנד שינט אלזאָ דאָך נאָך אימטער אויף קריעג זיך פאָר־צובערייטען? דיא רעד.)

דאס נייע געווערבעגעזעטץ.

(פאָרטזעטצונג.)

§ 97 דער געווערבעטרייבענדע, וועלכער זיינען געהילפען אָהנע געזעטצליכען גרונד פאָר אבלויף דער קינדיגונגספריסט ענטלאססט, איזט פערפפליכ־טעט, דעמזעלבען דען לאָהן אָדער זאָנסטיגע געביה־רען, דיא דיעזער וואָהרענד דער קינדיגונגספריסט בעצאָגען האַטטע, ביא דעם אויסטריטטע אין איינ־פאכעם אונד פאללס דער געהילפע אויך פערפפלעגט וואָרדען איזט, אין דאָפפעלטעם בעטראגע אויס־צופאָלגען.

§ 98 דער געווערבעטרייבענדע, וועלכער זיינען געהילפען אויך וואָהנונג גיבט, איזט געהאלטען, היע־צו געזונדע אונד בעוואָהנבארע רייטליכקייטען צו בעשטיממען.

דיא פאָם געהילפען ווענען אונגעזונדער וואָה־נונג ערהאָבענען בעשווערדען זינד פאָן זייטע דער געווערבעבעהאָרדע אימטער אן אָרט אונד שטעללע מיט צוציעהונג דעם בעהאָרדליכען ארצטעס צו אונ־טערזוכען אונד אונגעזיימט צו בעהעבען.

§ 99 יעדער געהילפע מוס מיט איינעם אר־בייטסבוך פערזעהען זיין, דעססען פאָרם, רובריקען אונד אויסשטעללונגס־מאָדאליטאַטען דער מינסטער פיר אקקערבויא, געווערבע אונד האנדעל אים איינ־פערנעהמען מיט דעם מיניסטער דעם איננערן אים פעראָרדנונגסוועגע בעשטיממט.

דאס ארבייטסבוך דארף קיינערלייא אויף דאס מאָראלישע פערהאלטען אונד אויף דיא בעפאַהיגונג דעם געזעללען בעציגליכע בעמערקונגען ענט־האלטען.

דיא אויף דיא געהילפען אונד פאבריקסאר־בייטער בעציגליכען §§ דיעזעס געזעטצעס זינד אים ארבייטסבוכע אבצודריקקען.

האנדעלסגעהילפען, זאָוויא געווערבליכע גע־הילפען, וועלכע מיט וויכטיגערן אנגענדן בעטרויט זינד, נאמענטליך : בוכהאלטער, קאססיערע, גע־שאַפטספיהרער, בעדירפען קיינעס ארבייטערבוכעס.

אים צווייפעל בעשטיממט דיא געווערבעהאָר־דע, וועלכע געהילפען אין דיא קאטעגאָריע דער מיט וויכטיגערן אנגענדן בעטרייטען געהאָרען.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

אנפראגען איבער לאָזע אונד ווערטהפאפיערע בעאנטוואָרטעט דאס באנקהויז מ. וועלטנער גראטיס.

פרענומעראציאָנס־איינלאדונג.

וויר ערזוכען אונזערע נעעהרטען פרענומעראנטען דערען פרענומעראציאָנס־טערמין אם 1־טען יאַנגער 1886 צו ענדע געהט (וואס גאנץ דייטליך אויף איהרער „אדרעסס־שלייפע“ אנגעצייגט איזט), איהרע פרענומעראציאָן גיטיגסט צו ערנייערן, דאמיט דיא וויי־טערע פערזענדונג דער בלאַטטער קיינע שטאָרונג ערליידע.

אונד ביטטען וויר דיא אדרעססע דייטליך וויא פאָלגט אנצוגעבען :

יודישע פעסטער צייטונג

האָכשטראסע נוממער 1. בודאפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

נייא איינטרעטענדע פראַנומעראנטען ערהאל־טען דיא ערצאַהלונג „לעאה“ אונד „מוהמע פרוממעט“, אונד דיא ביזהער ערשיענענען פאָרטזעטצונגען דער געגענוואַרטיג פליעסענדען 2 פאָלליעטאָנס גראטיס צוגעזענדעט. דאס גע־ווערבעגעזעטץ ווערדען וויר דען פערעהרטען אבאָ־נענטען עבענפאללס גראטיס צווענדען, זאָבאלד עס אבגעשלאָססען זיין ווירד.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער־פרייזע.

געטריידע־געשעפט. וויצען וואר פאָרגעסטערן שפיעל צו מארקטע געבראכט, דיא קויפלוסט וואר גוט, — מטרצ. וואורדען פערקויפט. —

וויצען, טהייס 400 מעטער' ,79 קילאָגראמם 8.22½ גולד, 200 מעטערצענט' ,79 קילאָ 8.30 גולדען, 100 מעטער־צענטנער 77.8 קילאָ 8.10 גולדען. — 100 מעטער־צענטנער .77 קילאָגראם 8.20 גולדען — פעסטער־באָדען 100 מעטערצ' 80.5 קילאָ 8,25 גולדען.— 600 מטרצ' 79.5 ק. 8.25 גול. 200 מטרצ 73,5 קילאָ 8.05 גול. באטשקער 2000 מעטערצענ 76.3 קילאָ 8.95 גולד. אָבערטהייס 200 מעטערצ. .79 קילאָ 8.20 גולד.— — באנאטער 7000 מעטערצענטנער .78 קילאָ 8,17½ גול' (אללעס פער 3 מאָנאטע.)

קאָרן 6,35—6,35 גולד.

גערסטע, (נייא) פוטטער־וואארע 5,30—5,80 גול מאלצ־וואארע ,8 — 7,75 גולד.

קוקורוץ (אלט) 5,75—5,78½ גול. (נייא)4,95—5,30גול. האפער. 6,40 — 6,70 גול. פער קאססא.

טערמינע־געשעפט. וויצען פער פריה־יאהר 8·04 — 8.05 גולד. האפער פער פריה־יאהר 6.64—6.66 גול. קוקורוץ פער פער מאי־יוני 1886, 5.58—5.60 גולד.

פרעסבורגער שלאכטפיעהמארקט. דער אויפטריעב אויף דעם פרעססבורגער פיעהמארקט פאָם .21 ד. מ. בעטרוג 1213 שטיק. דאפאָן וואָרען 1033 אונגארישע, 181 דייטשע אונד — סירמישע. — דיא פרייזע וואָרען : אונגארישע .53— 63.50 גולד. דייטשע 55—63,50 גולד. אונד סירמישע — גול. (אללעס פער 100 קילאָ.)

וויענער שלאכטפיעהמארקט. דער אויפטריעב אויף דעם וויענער שלאכט־פיעהמארקטע אם 21־טען ד. מ. בעטרוג 2575 שטיק. דאפאָן וואָרען 509 אונגארישע, 727 פאָלנישע אונד 1339 דייטשע. דיא פרייזען שטעללטען זיך פער 100 קילאָגראמם : אונגארישע מאסט־אָכסען 51—62.50 גולד. פאָלנישע —52, — 57, גולד. אונד דייטשע 54 — 63 גולד. —

הערויסגעבער או. פעראנטוואָרטליכער רעדאקטאָר : מ. סאבאָלטשי

רעטהי עט קאָמפ.

יוּוועליערע, גאָלדארבייטער אונד איהרטאכער, עמפפעהלען איהרע זייט 22 יאהרען בעשטעהענדע פירמא. אויספיהרליכע פרייזקאָראנטע זענדען פראנ־קאָ אונד נעהמען ניכטקאָנוועניערענדעס אָהנע פער־לוסט רעטור. פערקויפסלאָקאלע אנפאנג האטוואַ־נערגאססע 21, אונד האטוואנערגאססע 13 וויא אויך קאָניגסגאססע 4.

וויכטיג פיר דיא הערען מצות-באָקער.

שפארגאטע, פאקקשטריקע
אונד
זיעגעללאקקע
צו דען בילליגסטען פרייזען.

מוסטער אויף פערלאנגען גראטיס אונד פראנקאָ.

ק. זינגער,
מעכאנישע זיילערוואָרען אונד זיעגעללאקק פאבריקס־ניעדערלאגע.

וויען, .VII בעצ. בורגגאססע נרמ. 102.

איין־ אונד פערקויף
אללער גאטטונגען
לאָזע, רענטען, פריאָריטאַטס-אָבליגאציאָנען, פפאנדבריעפע, אקציען
אינדוסטריע־פאפיערע
גאָלד- אונד זילבערמינצען, פרעמדער נאָטען עטצ.
איינלאָזונג פאָן קופאָנס
דארלעהען אויף ווערטהפאפיערע
עסקאָמפטע אונד איינלעזונג געצאָגענער לאָזע אונד אָבליגאציאָנען
פראָמעססען צו אללען ציעהונגען.
באָרזע־אויפטראַגע צור קאססאלאגע, וויא צו שפע־קולאציאָנען ווערדען ביא וואהרונג שטרענגער דיס־קרעציאָן, קולאנט אונד רעעל אויסגעפיהרט.
אינפאָרמאציאָנען איבער אללע דאס באנק־, קאָממיסיאָנס־ אונד וועכסעלגעשאפט בעטרעפפענדען אנגעלעגענהייטען ווערדען בערייטוויללינגסט ערטהיילט.

M. WELTNER
Bank-, Commissions- und Wechslergeschäft.
Budapest, IV. Bez. Waitznergasse 27.

ניקאָלויס פעהער
בודאפעסט, איללאָערשטראססע 25, „קאָטעלעק“
עמפפעהלע דיא אללערנייעסטע אונד אונאיבער־טרעפפליכע פאטענטירטע אלבערט וואישא־הערי'שע
בוטטערמאשינע

וועלכע וועגען שטיינענד שנעללער אונד מאָ־דערנער בוטטערבערייטונג אוס זיסער מילך אויף דער בודאפעסטער לאַנ־דעסאויסשטעללונג מיט דער גראָססען אויסשטעללונגסמעדאַלליע פראמיירט וואורדע.— דיא צוריקקגעבליעבענע מילך איזט נאָך אימער זיס אונד קאנן צו אללען צוועקקען גוט פערוועגדעט ווערדען.

פרייזע:
נום. 1 מיט 5 ליטער רוימאינהאלט צור בעארבייטונג פאָן 2½ ליטער מילך אויף שנורבעטריעב 7.50 פל. אונד פאק. 50 קר.
נום. 2 מיט 10 ליטער רוימאינהאלט צור פעראַרבייטונג פאָן 5 ליטער מילך אויף שנורבעטריעב 12.50 פל. אונד פאק. 60 קר.
נום. 2 מיט 10 ליטער רוימאינהאלט צור בעארבייטונג פאָן 7 ליטער מילך אויף ריעמענבעטריעב 18 פל. אונד פאק. 80 קר.
נום. 3 מיט 20 ליטער רוימאינהאלט צור בעארבייטונג פאָן 14 ליטער מילך אויף ריעמענבעטריעב 25 פל. אונד פאק. 1.20 פל.
אויף וואונש ווערדען אויך גראָססערע מאשינען פערפערטיגט. — דיעזע בוטטערמאשי־נען זינד אויך פיר ראהם אונד שאפמילך גאָאייגנעט.
בעשטעללונגען זינד דירעקט ביא מיר צו מאכען, וואָביא איינע ענטשפרעכענדע אנגאבע אים פאָרהינין פראנקאָ איינצוזענדען איזט, דער רעסט ווירד דער מאשינע נאכגענאָממען.
אדרעססע: Nikolaus Fehér, B.-Pest, Ullöerstrasse 25

Eigenthümer Witwe M. KEIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Márkus. Andrássystrasse Nr. 12.

בען זיא איינען פלאבענרוים ערוואָרבען, דער צור אונטערהאלטונג פאָן צעהן ביז פינפצעהן פאמיליען אויסרייכט. אונד אם אבהאנגע דעם בערגעס איינע קליינע שטאדט ערבויט. אויסער דעם גענאננטען האבען זיא אן פיעלען ארטען גראָסע שטרעקקען לאנדעס אין איהרען בעזיטץ געבראכט. דיא געזעללשאפט זוכט אויך דען בעזוך פאלאסטינא'ס דורך דיא רוססען זעהר צו פאָרדערן; דיא צאהל דער רוססישען רייזענדען האט זיך דאדורך פאָן יאהר צו יאהר געהאָבען, אין דעם לעטצטען יאהרע איבערשטיעג זיא דיא צאהל 6000.

*(איבער דאס לייבענבעגאנגניס) דעס אין דער פערגאנגענען וואכע פערשטארבענען יודישען באראָן הירש, פאטער דעס גראָססען יודישען וואָהלטהאטערס דעס פאריזער באראָנס מאריטץ פאָן הירש, ווירד אויס דער באיערישען הויפטשטאדט פאלגענדעס מיטגעטהיילט: אם 20-טען נאכמיטטאגס ווארדע אים איזראעליטישען פריעדהאָפע דער אים אלטער פאָן 80 יאהרען צו פלאנעגג פערשטארבענע קאָניגליך באיערישע האָפבאנקיער יאזעף פרייהער פאָן הירש-גערייטה אונטער אויסערסט צאהלרייכער בעטהיילינג אללער בעפאָלקערונגסקלאססען צו גראבע געטראגען. צור בעערדיגונג האטטען זיך אויסער דען פערוואנדטען איינגעפונדען: אָבערסטהאָפמארשאלל פרייהער פאָן הוטטען, דיא מיניסטער דר' פאָן לאטץ אונד דר' פאָן פייסטלער, דער ווירטטעמבערגישע געזאנדטע פרייהער פאָן זאָדען, דער זאכסישע געזאנדטע פאָן פאבריצע, לאנדעסגעריכטספרעזידענט פרייהערר פאָן לעאָנראָד, דיא בירגערמייסטער דר' פאָן ערהארדט אונד דר' ווידענמאיער, דער דירעקטאָר דער טראמבאהן גראף גראציאדייא, איינע דעפוטאציאָן דער פלאנעגגער פייערוועהר אונד אונגעמיין פיעלע זאנסטיגע ליידטראגענדע: אין בעווייז, וועלך האָהער אכטונג דער דורך זיינע וואהלטהאטיגקייט ווייט אונד ברייט בעקאנטע פערשטארבענע זיך ערפרייטע. ראבבינער דר. פערלעס (אין אונגאר), היעלט אים בעטזאאלע דעס לייבענהויזעס איינע גראברעדע, אין וועלבער ער דיא פערדיענסטע שילדערטע, דיא זיך באראָן פאָן הירש אין זיינען פערשיעדענען שטעללונגען ערוואָרב. נאך דען איבליכען געבעטען אונד דער רעדע דעס ראבבינערס ווארדע דער זארג אן דאס גראב געטראגען אונד איינגעזענקט. וואמיט דיא טרויערפייער בעענדיגט וואר. באראָן פ. הירש וואר אים יאהרע 1805 צו ווירצבורג געבאָרען, מאכטע נאך אבסאָלווירונג זיינער שטודיען גראָסערע רייזען. איבערנאהם 1840 נאך דעם אבלעבען זיינעס פאטערס, דעם באראָן יאקאב פאָן הירש, (דען באראָנטיטעל פיהרטע נאמליך שאָן דער פאטער דעס פערשטארבענען,) דיא לייטונג דעס באנקהויזעס אונד דער זאממטליכען גיטער. דאס באנקהויז נאהם איינען האָהען אויפשוואונג, אונד דיא פאטערפעליבע פערוואלטונג דער הירשישען גיטער איזט אללבעקאננט. באראָן פאָן הירש ערפרייטע זיך זייטענס זיינעס לאנדעסהערן צאהלרייכער אויסצייכנונגען אונד פאנד אויך ביי זיינען מיטבירגערן פאָללע אנערקעננונג זיינער פערדיענסטע. ביי דער כאָלערא-עפידעמיע אים יאהרע 1854 וואר ער אונאבלאססיג בעמיהט, דיא נאָטה צו לינדערן, אינדעם ער שפיטאלער אויס איינענען מיטטעלן גרינדעטע אונד מיט פאָללען האנדען שפענדען אויסטהיילטע. ער וואר הויפטגרינדער דער באיערישען אָסטבאהן, מיטגליעד דעס צענטראלקאמיטע'ס דעס לאנדווירטהשאפטליכען פעראיינס אונד וואר נאמענטליך אויף דעם געביעטע דער וואלדקולטור מיט גראָסעם ערפאָלגע טהאטיג. פערזאָנליך וואר באראָן הירש איין לייטזעליגער, איינפאכער אונד אנשפרוכסלאָזער מאנן, דיענסטוויללינג געגען יעדערמאנן. ער וואר וויטטעמבערגישער קאָנזול, אדמיניסטראטאָר מעהרערער פלאנעגגער שטיפטונגען, אונד מיטגליעד פערשיעדענער אינדוסטריעללער געזעללשאפטען. זייט 1828 וואר ער מיט זיינער געמאהלין קאראָלינע, געבאָרענען ווערטהיימער, פערמאהלט, אויס וועלכער עהע מעהרערע זאָהנע אונד טאָכטער הערפאָרגינגען. —

* (זעכספאכער מארד.) דער „פראנקפורטער צייטונג" ווירד אויס דארטמונד געמעלדעט, דאס דער קויפמאנן מוקקעלמאנן דאזעלבסט געסטערן נאכטס זיינער פרויא אונד פינף קינדערן דען האלז אבגעשניטטען האבע, זאָ דאס אללע אויף דער שטעללע טאָדט בליעבען. מוקקעלמאנן איזט אנשיינענד גייסטעסגעשטאָרט.

* (איין אינטערעססאנטעס יאגדאבענטייער.) דער געגענוואַרטיג אויף דער אינזעל סומאטרא (אזיען) ווילענדע בעריהמטע דייטשע יאגער, העררן פאָן האָרן בעריכטעט אין איינעם בריעפע אן איינען זיינער פריינדע אין שטוטטגארט איבער דאס פאָלגענדע יאגדאבענטייער: „דיא פאָטאָגראפיע דעס טיגערס, וועלכע איך איהנען זענדע" זאָ שרייבט העררן פאָן האָרן, „איזט פאָן איינעם דער גראָסטען קאָניגסטיגער, דיא יע אים אָרעגט געשאָססען וואָרדען זינד. עס וואר איין זאָגענאננטער „מאן מיעטער" (מענשענפרעססער,) וועלכער שאָן מעהרערע מענשען געטאָדטעט האטטע אונד דען שרעקקען דער גאנצען געגענד בילדעטע. נאכדעם איך איהם אָפטער מיט פיעל שוויעריגקייט נאכגעשטעללט, דא איך ניעמאנד בעוועגען קאָננטע, מיך צו בעגלייטען (זאָ גראָס וואר דיא פורכט פאָר דעם אונגעהייער,) האבע איך איהן שליעסליך אין איינער דער לעטצטען נאכטע 10 מינוטען פאָר מיטטערנאכט מיט איינעם פראכטשוסס — געראדע אים שפרונג מיטטען דורכס הערץ געשאָססען. איך ווערדע דען אויגענבליקק — טראָטצדעם איך שאָן אָפט טיגער געיאגט האבע — ניע פערגעססען. איך האטטע איינען הונד אן איינען פפאָסטען געבונדען אונד איבער איהם אין איינעם קליינען פאלמדאך הינג איינע מאטט-לייכטענדע לאטערנע, וואהרענד איך אין איינער קליינען ענטפערנונג הינטער דעם הונדע וואכטע. מיט איינעם מאלע, אהנע דאס פארהער דיא נאכטשטיללע דורך אירגענד איין געריש געשטאָרט וואָרדען וואָרע, שטיעס ער איינען געללענדען שריי אויס, אונד איך זאה נור, דאס עטוואס וויא איין ריעזיגער קאָפף מיט אָפפענעם ראכען דורך דיא לופט פלאָג — עס וואר אונטער דעם שיין דער לאטערנע וויא איינע שוואַרצראָטהע פלאממע, דיא פלאָטצליך אויס איינעם קאלאָפען הערפאָרשיעסט — איין שויערליכער אנבליקק. דאָך דורך דאס שיעסען אין דען דינקלען וואלדערן שאָן אנגם שנעללע שיעסען געוואָהנט, פאָלגטע דער פינגער גלייך אינשטינקטמאסיג דעם אויגע, אונד דורך איינען בליטצשוסס טראף איך דען ריעזענטיגער מיטטען אים שפרונגע, עהע ער דען הונד ערגרייכטע. אים נאכסטען אויגענבליקק וואר אללעס נור איינע שטיבוואָלקע אונד איין געטאָזע, אונד דאנן טאָדטענשטיללע. נאכהער פאנד איך איהן גענען 120 פוס פאָן דער שטעללע; ער האטטע איינען טאָדעס-שפרונג געמאכט פאָן איבער 40 פוס אונד דאנאך אים טאָדעסקאמפף דיא גאנצע ערדע אויף 80 פוס אויפגעוויהלט. אונד וואר דאנן פערענדעט. ביים אָפפנען פאנד איך דיא שווערע קוגעל גאנץ פלאטט געדריקקט מיטטען אים הערצען זיטצען. אונד דענ-נאך האטטע ער דען פירכטערליכען שפרונג — צום גליקק נאך ריקקווארטס — געמאכט, דענן וואָרע ער געראדעאויס געשפרונגען, זאָ וואָרע איך וואהל ניכט מעהר היער, אום איהנען דיעזעס צו שרייבען. דאס אונגעהייער וואר 12 פוס 2 צאלל לאנג, איינע גראָסע, דיא איך ביז יעטצט ניע געזעהען האבע."

פיר דיא אונגליקליכע פאמיליע סאלאמאן שוואַרץ.

זינד ווייטער איינגעלויפען:

מאקס ליכטענשטערן היער	23.—
קאהן יאקאב אין האלינטשע	1,60
היעצו דיא בערייטס אויסגעוויעזענען	87.10
צוזאממען	111.70

דיא זינדען אונזערער צייט.

(נאָוועללע.)

(29. פאָרטזעטצונג.)

„שפרעכען זיא!" — „הערויס מיט דער שפראכע!"

— „שלאגען זיא פאָר, וויר פאָלגען איהנען!" — זאָ גינגען דיא שטיממען אונטעראיינאנדער. אלס ווידער שטיללע איינגעטרעטען, טראט יאָזעף דיכט אן דען טיש אונד שפראך מיט קראפטיגער שטיממע:

„מיינע הערען! וויר מיססען איין מיטטעל ערגרייפען, וואָמיט וויר צו גלייכער צייט דעם פאללען דער פאפיערע קראפטיג ענטגעגענארבייטען, דאסזעלבע פיר איינע צייט אויפהאלטען אָדער מינדעסטענס מאסיגען אונד אונז אויף אנדערע ווייזע רעטטען אונד גראָסען געוויננען פערשאפען, זאָ דאסס דער עטוואיגע פערלוסט הינלאנגליך געדעקקט איזט."

„אָ, דאס וואָרע יא נאָטליך!" — „אָ, נור צו!" — „וועלך שאָנע אויסזיכט!" מאכטע עס פאָן אללען זייטען דורכאיינאנדער.

„וואָהלאן! אונטער בעדינגונג דער טיעפסטען פערשוויעגענהייט, פאָן דער אללעין אונזער אללער גליקק אבהאנגט." —

אללע רוקקטען מיט דעם קאָפפע אונד לעגטען וויא צום שוואורע דיא האנד אויף דיא ברוסט.

„זאָ האָרען זיא דיא נאכריכט, דיא מיר הייטע צוגעקאָממען איזט. זיא וויססען, דער שפיריטוס שטעהט פלויא, עס איזט קיינע אבנאהמע דא. געסטערן אבער האט דיא פראנצאָזישע רעגיערונג בעשלאָססען, אויף איין יאהר דען צאָלל אויף שפיריטוס אויפצוהעבען, וויל דורך דיא פילאָקסעראָ אָדער רעבלאוז דיא וויינערנטע אונגעמיין מיסראטהען איזט. —"

אללע אנוועזענדען האָרכטען געשפאננט אויף.

„איך האבע עס פאָן איינעם סענאטאָר אין פאריז ערפאהרען, דער מיר זעהר גוט בעפריינדעט איזט. ניכטס איזט זיכערער, אבער אויך ניכטס איזט אונבעקאננטער. דאס דער שפיריטוסאבזאטץ נאך פראנקרייך דאדורך שטייגען, אונגעהייער שטייגען, דאס דיא פרייזע ענאָרם אין דיא האָהע געהען ווערדען, פערשטעהט זיך, אללעין ער מוס מעהר אלס שטייגען, ער מוס מעהר אלס אין דיא האָהע געהען — —"

„נון! נון!" מאכטע עס פאָן אללען זייטען.

„ער מוס," שפראך יאָזעף לאנגזאם אונד שארף בעטאָנענד — „ער מוס גאנץ אין אונזערער האנד זיין."

אללע שוויעגען, דענן זיא פערשטאנדען שטיינהארדטס רעדע נאך ניכט גאנץ.

„וויר מיססען דיא שפיריטוספרייזע ניכט אללעין פאָללשטאנדיג אין אונזערע האנדע בעקאָממען אונד דאדורך אין דער אונז בעליעבינען האָהע האלטען. זאָנדערן אינדעם דאדורך זיך אויך דיא געטריידע- אונד ערדאפפעלפרייזע אונגעוואָהנליך העבען ווערדען, איזט עס נאטירליך, דאס טראָטץ דער קריעגסנאכריכטען, דיא פאפיערע זיך אָבען ערהאלטען ווערדען, דאס זיעהט יעדערמאנן איין. דיא פאפיערע קאָננען ניכט זינקען, ווענן אללעס שטייגט."

„אבער וויא? וויא דיעס?" ריעפען מעהרערע שטיממען.

„דאדורך," פוהר יאָזעף מיט רוהיגער זיכערהייט פאָרט, „אינדעם וויר אללען שפיריטוס היער אונד אין דער פראָווינץ אויפקויפען, זאָ דאס אונזערע געגנער קיינע טויזענד גראד אין נאטורא אויפברינגען קאָננען. עס האנדעלט זיך אום קיין דיפפערענציגעשאפט, זאָנדערן אום דען ווירקליכען אנקויף אללעס אין נאָרדדייטשלאנד פאָרהאנדענען שפיריטוס."

אללע וואַרען אויפגעשפרונגען אונד שפראכען אונטער איינאנדער, „דאס איזט גראָסארטיג!" ריעף דער איינע, „אונגעהייער!" דער אנדערע „אונמאָגליך!" דער דריטטע. „דאס רעטטעט אונז!" שריע דער פיערטע, „דאס מאכט אונז אללע גראָס!" דער פינפטע. שטיינהארדט שטאנד רוהיג וויא איין פעלז אים אויפגערעגטען מעערע, מיטטען אונטער איהנען.

„אבער וויא וואָללען זיא דאס אויספיהרען?" פרוג ענדליך איין יוסטיטצראטה, דער רוהיג איבערלעגענד זיטצען געבליעבען.

„איך האבע מיינע קארעספאָנדענטען אין בעוועגונג געזעטצט, איך האבע פאָן דען פאָרהאנדענען פאָרראטהען ציעמליך גענויע פערצייכניססע. צו אונזערער גראָסען אונטערנעהמונג ווערדען ניכט מעהר אלס דרייא מיליאָנען טהאלער נאָטהיג זיין, דיא וויר שאָן בעשאפפען ווערדען אונד וואָפאָן איך פיר מיינע פערזאָן דען דריטטען טהייל — איינע מילליאָן — אויף מיך נעהמע. עס קאָממט אלזאָ דאראויף אן, אָב זיא, מיינע העררען, דיא איבריגען צוויא מילליאָנען מיט איהרעם קרעדיט דעקקען קאָננען אונד וואָללען."

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

אנגענעהם איזט, זאָ דאס וואָהרענד דיא יודען אין אללען לאָנדערען דעם סולטאנס זיך גראָססער פרייהייטען ערפרייען, דיא יודען אין פאלאָסטינא געוויססען אויסנאהמסמאסרעגעלן, יא אויך אונטערדריקקונגען אויסגעזעטצט זינד. דאס קאממט דאהער, וויל דעם סולטאן פאָן איינער יודענפיינדליכען זייטע איינגערעדעט וואורדע, דיא יודען שפעקולירען דאראויף, מאססענווייזע נאך פאלאָסטינא איינצוואנדערען, אום דאנן ביא געגעבענער געלעגענהייט איהרע איינסטיגע היימאט זיך וויעדער אנצואייגנען. דיא טירקישע רעגיערונג האט אין פאלגע דעססען דיא פערשיעדענסטען מאסרעגעלן געטראָפען, אום דיא איינוואנדערונג דער יודען נאך פאלאָסטינא צו ערשווערען, אונד דיא אויסברייטונג אונד דאס געדייהען דער שאָן איינגעוואנדערטען אונמאָגליך צו מאכען. צאהלרייכען יודישען קאלאָניען וואורדע אין דיעזעם זיננע דער הייזערבויא אונד אקקערבויא פאָן פעלדערן פערבאָטען. בעזאָנדערס אייפריגסט היטעט דיא טירקישע רעגיערונג דיא געגענד אן דעם יאָרדאנפלוסע, וואָ זיך צאהלרייכע אראבישע דאָרפער אונד פרוכטבארע אבער וועניג אויסגענוטצטע געפילדע אויסברייטען. היער אין דער נאָהע פאָן צאָזאריא בעפינדעט זיך דיא יודישע קאָלאָניע סאמארין, איינע דער גראָסטען אין פאלאסטינא. דאס פערבאָט דעם הייזערבויעס מאכטע דיא ענטוויקקעלונג דער קאָלאָניע אונמאָגליך, אונד דיא טירקישע רעגיערונג ליעס זיך טראָץ אללער אנשטרענגונגען ניכט דאצו בעוועגען איהר דיעסבעציגליכעס פערבאָט אויפצוהעבען.

דא וואנדטע זיך דיא קאָלאָניע אן דען גראָססען אונבעקאנטען, דער דיא קאלאָניע יאהרע הינדורך גאנץ אללײן ערהאלטען האטטע. דא שיקקטע דענן באראָן גוסטאוו פאָן ראָטהשילד איינען זיינער פערטרויענסמאָננער, דען העררן ד. שייד דירעקט צום סולטאן נאך קאָנסטאנטינאָפעל. נאך צווייאמאָנאטליכען אונטערהאנדלונגען האטטע הערר שייד דען פערקויפסקאָנטראקט אין האָנדען. באראָן ראָטהשילד האט נאָמליך דיא יידישע קאלאָניע סאמארין אין פאלאָסטינא פאָם סולטאן אבגעקויפט (אום וועלכען פרייז, ווער פערמאג דאס צו זאגען?). געגענוו. דיא בעזיטצטיטעל זינד אויסגעפערטיגט, דיא ערליבניס צום הייזערבויע נאך בעליעביגער אנצאהל ערטהיילט.

דער גראָסע אונבעקאנטע ליעס דאנן דיא קאלאָניע אין פארצעללען אונד דאנן אונטער דען איינצעלנען פאמיליען אויפטהיילען, דאמיט יעדער פיר זיך ארבייטע, דא דיא קאָלאָניסטען אבער ביא וויטעם ניכט גענוג לאנד האטטען, ליעס דער וואָהלטהאָטיגע באראָן נאָך צווייא אנשטאָסענדע אראבישע דאָרפער אום דען געזאממטפרייז פאָן 50 טויזענד גולדען אנקויפען אונד דער קאלאָניע איינפערלייבען. באראָן ראָטהשילד זאלל בערייטס ביא צווייא מיללאָנען פראנקס פיר דיא קאלאָניע אויסגעגעבען האבען. מאָגע ער געזעגנעט זיין, דער עדעלסטע שפראָססע דער עדעלסטען פאמיליע אין איזראעל. פיעלע אונד גראָסע וואָהלטהאָטער האט דיא פאמיליע ראָטהשילד הערפאָרגעבראכט. קיינער אבער האט דען „גראָססען אונבעקאנטען" זאָוואָהל אן אָפפערפריידיגקייט, וויא אן אדעל דער געזיננונג ערריכט. דאס יודענטהום בליקקט אויף איהן, וויא אויף איינע זיינער שאָנסטע צירדען. באראָן גוסטאוו ראָטהשילד איזט אבער ניכט נור איינע צירדע דעם יודענטהומס, זאנדערן איינע צירדע דער גאנצען מענשהייט.

פערשיעדענע נאכריכטען.

* (איינע ערפרייליכע בעוועגונג) געהט דורך איינען טהייל דער הויפטשטאדטישען יוגענד. מעהרערע יונגע לייטע שטודענטען, זשורנאליסטען, בעאמטען אונד קויפלייטע האבען זיך צוזאממענגעפונדען אונד דען בעשלוסס געפאסט איינען „בונד" צו גרינדען, דעססען אייפגאבע עס זיין ווירד, דען — לײדער — אים אויסשטערבען בעגריפפענען עדלען יידישען גייסט אין דער אונגאַרישיידישען יוגענד, דיא ליעבע צור קאָנפעססיאָן, דיא אויפאָפפערונגספאָהיגקייט פיר דען גלויבען וויעדער צו ערוועקקען אונד צו פפלעגען. ביז הער האבען בערייטס אים הויזע איינעם הייזיגען פיר דאס יודענטהום גליהענדען גלייבענסגענאססען דרייא בעראטהונגען היעריבער שטאטטגעפונדען. ביא דער לעטצטען בעראטהונג, דיא געסטערן נאכטס שטאטטפאנד וואַרען בערייטס 28 יונגע לייטע אנוועזענד אונד נאך דען דארט געפאסטע בעשליססען גלויבען וויר באלד אין דיא אנגענעהמע לאגע צו קאממען, אונזערע לעזערן איבער דיא אנגעלעגענהייט גענויערע אויסקונפט צו געבען. הייטע איזט דער „בונד" אים שטאדיאם דעם ענטשיעדענען ווערדענס בעגריפפען. — וויר ביטטען אונזערע פריינדע אויף דער פראָווינץ, אונס פערשטאָנדיגען צו וואָללען, אָב אין איהרעם קרייזע דיא מאָגליכקייט צור שאפפונג איינעם בונדעס מיט אָהנליכען צילען, דער זיך דאנן דעם הייפטשטאדטישען „בונדע" אנשליעסען מאכטע, פאָרהאנדען איזט?

* (וואססערנאָטה.) הערצצעררייסענד איזט דער יאממער, דען דיא אים הייליגען לאנדע הערשענדע וואססערנאָטה הערפאָרגערופען האט. דיא רעגענצייט האָטטע זיך שאָן פאָר 8 וואָכען איינשטעללען זאָללען, איזט יעדאָך ביז פאָר 10 טאָגען, דא מאן אונס היעריבער מיטטהיילונג מאכטע, אויסגעבליעבען. אויסער דער פורכט פאָר איינער הונגערסנאָטה הערשט איינע שרעקקליכע נאָטה אן וואססער. דיא מייסטען ציסטערנען (וואססערבעהאָלטער) זינד לעער אונד דיא וועניגע וואססער בעזיטצען טרייבען מיט דעמזעלבען איינען הערצלאָזען וואוכער. איין קליינער קרוג וואססער ווירד מיט 3—4 פיאסטער בעצאהלט (איין פיאסטער איזט 10 קרייצער). יודען, קריסטען אונד מאהאממעדאנער האבען אָפפענטליכע געבעטע אנגעאָרדנעט. דיא איזראעליטישען געמיינדען האבען אויסערדעם וויעדערהאָלט פאסטטאגע אבגעהאלטען, דאָך דיא זאָננע פערזענגט אונבארמהערציג אויך דאס לעטצטע געוואָכס אונד אויף דעם פירמאמענט צייגט זיך קיינע שפור פאָן וואָלקען. דיא פערצווייפלונג אונזערער דאָרטיגען אַרמען גלויבענסגענאָססען לאָססט זיך ניכט בעשרייבען. ווענן דער רעגען דער זייט 6 מאָנאטען אויסגעבליעבען איזט, נאך לאָנגער אויסבלייבט, זיעהט דאס הייליגע לאנד איינעם פירכטבארען הונגערסנאָטה ענטגעגען. מאָגע זיך דער אללמאכטיגע זיינעם לאנדעס ערבארמען!

* (דיא רוססען אין פאלאסטינא.) פירסט מאנזירוף, פאָרשטעהער דער רוססישען פאלאסטינא-געזעללשאפט צו סט.-פעטערסבורג, דער בערייטס איינמאל אין ערוזאלעם געוועזען, ווירד אין אללער קירצע איינע נאָכמאליגע רייזע דאָרטהין אונטערנעהמען אונד זאלל איינע מיללאָן רובעל פיר דאָרטיגע אונטערנעהמונגען צור פערפיגונג האבען. — דיא רוססישע פאלאסטינא-געזעללשאפט איזט פאָר צירקא צוואנציג יאהרען געגרינדעט, אום אין פאלאסטינא פיר רוססישע אונטערטהאנען ערלייכטערונגען צו מאכען. זיא האט דאָרטזעלבסט בערייטס גראָסע ערפאָלגע ערצעלט; גראָסע פראכטבויטען זינד דורך זיא ביא דער שטאדטמויער אויפגעריכטעט. איינע גראָסע קירכע, איין וואָהנהויז פיר דען גייסטליכען, פילגערוואָהנונגען, איין קראנקענהויז א. ז. וו. זאָ פיעלע, דאס יעדער טהייל בערייטס „דיא רוססענשטאדט" גענאננט ווירד. אין העבראָן (חברון), „אם האינע מאמרעס", האבען זיא איינע גראָסע פלאכע אנגעקויפט אונד אויף דערזעלבען איין גראָסעס הויז ערבויט; אין דער אומגעגענד פאָן יעריכא איזט איינע גראָססערע צאהל פאָן הייזערן דורך זיא אויפגעשטעללט. אויף דעם אָלבערגע בעזיטצען זיא איינע קירכע, אין דעם דאָרפע עין כערעם הא

פאלליעטאָן.

דיא אויפגעקלאָרטען.

(21-פארטזעטצונג.)

„איינע שאָנע הערשאפט איזט דאס", זאגטע זיא, „דיא דו מיר דא איינרייממסט, איינע הערשאפט איבער באָנדער, ראָבען אונד שפיטצען, איבער ארמבאָנדער אונד פערלענשנירע! אבער מיינע פריינדין זאלל איך מיר ניכט נאך איינענעם ערמעססען וואָהלען דירפען! וואס נעהמ'ס דיך אן, מיט וועם איך אומגאנג האבע? ווילל איך דיר עמוואס אין דען וועג לעגען, ווענן דו דיר איינען פריינד וואָהלסט?"

„מיין געליעבטעס וייב! ווענן איך מיר איינען פריינד וואָהלען ווירדע, אונד דו ווירסט פינדען, דאס דיעזער פריינד איינען איבלען איינפלוס אויף מיינע זיטטען אונד גרונדזאָטצע האבען קאָננטע — איך ווירדע דיעזען פריינד פערלאססען, זאָבאלד דו איינען דעראַרטיגען וואונש אויסשפרעכען מאָכטעסט."

„געליעבטער מאנן", זאגטע יאָזעפינע שמייכעלנד, „איך בין פעסט איבערצייגט. דאס בערנהארדינע זיך דעם טאָנע אונד דער פראקסיס אונזערעס הויזעס פאָללשטאָנדיג פיגען ווירדע, דאס זיא ניכטס טהון ווירדע, וואס דיינע רעליגיאָזען געפיהלע פערלעטצען קאָננטע. ניכט וואָהר, געליעבטער מאנן, דו געשטאטטעסט מיר, דיא ארמע בערנהארדינע אויס דער האָללענפיין איהרער יעטציגען שטעללונג צו ערלאָזען אונד זיא צו אונס אינס הויז צו נעהמען, נור אויף זאָ לאנגע, ביז זיא איינע אנדערע בעססערע אנשטעללונג געפונדען!"

„ניכט אויף איינען טאג."

„דו גראוזאמער, באָזער טיראנן! האָלטסט דו מיך פיר זאָ וואנקעלמיטהיג, דאס בערנהארדינע אין קורצער צייט מיינע גרונדזאָטצע פעראָנדערן קאָננטע?"

„איך האלטע דיך פיר דאס שאָנסטע אונד ליעבענסווירדיגסטע וייב אויף גאָטטעס וויטער ערדע. אונד דו קאננסט עס מיר ניכט פערדענקען, דאס איך בעמיהט בין, מיינען שאטץ מיט דער פיינליכסטען זאָרגפאלט צו היטען אונד פאָר יעדעם שאָדליכען איינפלוססע צו בעוואָהרען. שיקקע דיעזער ברוינפעלס איינע סוממע געלדעס, דאמיט זיא איהרע שטעללע זאָפארט פערלאססע אונד זיך נאך איהרער בעקוועמליכקייט איינע אנדערע זוכען קאנן."

„דו ביזט דאָך איין גוטער מאנן. וויא פיעל זאלל איך איהר זענדען?"

„איך ווילל דיר איינען וועכסעל אויף 200 מארק באנקא, אין האמבורג צו ערהעבען, אויסשטעללען לאססען. דאס זינד הונדערט טהאלער פייסיש קוראנט. זאללטע דאס פריילין נאך מעהר בעדירפען, זאָ בין איך גערנע בערייט, איהר שפאָטער נאָכמאלס איינע זאָלכע סוממע צור פערפיגונג צו שטעללען."

יאָזעפינע אומארמטע איהרען מאנן, אונד דער פריעדע וואר וויעדער הערגעשטעללט.

נאָך אן דעמזעלבען טאגע שריעב יאָזעפינע אן איהרע פריינדין אונד זאנדטע איהר דאס געלד. וועניגע טאגע נאכהער, קאם איין אין איבערשוואָנגליכען אויסדריקקען אבגעפאססטער דאנקבריעף.

פריילין ברוינפעלס טהיילטע דארין איהרער עהעמאליגען שילערין מיט, דאס זיא איהרע שטעללע אין האמבורג בערייטס אויפגעגעבען, אונד דאס זיא נאך וויען רייזע ווירדע, וואָ זיא אויסיכט האבע, איין נייעס אונטערקאָממען צו פינדען. זיא ווירדע מיטטוואָך נאכמיטטאגס 2 אוהר אין פראג אנקאָממען, וואָ דער צוג איינע שטונדע אויפענטהאלט האבע. עס ווירדע זיא אונגעמיין בעגליקקען, איהרע טהייערע יאָזעפינע אם באהנהאָפע אומארמען צו קאָננען.

דיא יונגע פרויא פערהיימליכטע דען אינהאלט דיעזעס בריעפעס איהרעם גאטטען. צור בעשטיממטען צייט בעגאב זיך יאָזעפינע אן דען באהנהאָף. דער צוג קאם אן, אונד דיא ביידען פריינדיננען פיעלען איינאנדער אין דיא ארמע. —

דיא ביידען דאמען בעגאבען זיך אין דען ווארטעזאאל, דער גאנץ לעער וואר, אונד זעטצטען זיך אין איינע עקקע דעסזעלבען.

„וויא גוט דו אויסזיעהסט", זאגטע פריילין בערנהארדינע. „אבער ווארום געהסט דו ניכט שווארץ געקליידעט? איין עלעגאנטער שווארצער אנצוג מוס דיר בעזאָנדערס גוט שטעהען."

„מיין טיראנן פאָן עהעמאהל געשטאטטעט ניכט, דאס איך דורך שווארצען אנצוג מיינען גוטען פאטער בעטרויערע. ער מיינט, דאס זייא ניכטיידישע זיטטע."

„אונד ווארום האסט דו איהן ניכט מיטגעבראכט? איך האטטע זאָ זעהר געווינשט, דען גאטטען מיינער טהייערען יאָזעפינע קעננען צו לערנען."

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

• (איין וויבליכער לייבארצט.) דיא קאָניגין פאָן איטאליען האט איין פריילין, נאמענס מארגארעטהא פארנע, צו איהרעם לייבארצט ערנאננט. פריילין פארנע וואר איינעס דער ערסטען איטאליענישען מאָדכען, וועלכע זיך אים יאהרע 1870 אן אוניווערזיטאָטען צום שטודיאום דער מעדיצין איינשרייבען ליעסען. זיא האט דיא פריפונגען גלאָנצענד בעשטאנדען אונד ווארדע מיט אויסצייכנונג צום דאָקטאָר דער מעדיצין ערנאננט. זיא פראקטיצירטע דאנן אין צווילשפיטאלערן אונד נאהם איינע הערפאָרראגענדע שטעללונג אינטער דען פראקטישען אָרצטען אין מאילאנד אונד שפאטער אין טורין איין. דיעזער טאגע קאם דאס פריילין דאָקטאָר נאך ראָם, אום איהר נייעס אמט אלס לייבארצט דער קאָניגין מארגהעריטא אנצוטרעטען.

• (דרייא מילליאָנען גערעטטעט.) איין שיף, דאס פאָן קאדיקס (שפאניען) נאך דער אינזעל קובא (אמעריקא) פוהר, שייטערטע אים מאָנאטע פעבער אין דער נאָהע דער קאנארישען אינזעלן, אונד פערזאנק באלד דאריף אין דען וועללען. עס וואר איין דאמפפשיף אונד פיהרטע דען נאמען „אלפאָנזאָ דער .XII“, דא זיך אבער אויף דעם שיפפע דרייא מילליאָנען פראנקס אין גאָלד בעפאנדען, זאָ ווארדע דער בעריהמטע טויכער לאמבערטאָ ענגאזשירט, דאס שיף צו העבען, אָדער דאס גאָלד הערפאָרצוהאָלען. לאמבערטאָ שטיעג אין איינער דיעקט צו דיעזעם צוועקע געבויטען טויכערגלָעקקע אויף דען גרונד דעס מעערעס, פאנד נאך לאנגערם זוכען דאס פערזונקענע שיף, שפרענגטע עס מיט דינאמיט אויסאיינאנדער אונד בראכטע דאס גאָלד נאך מעהרשטינדיגער ארבייט אויף דעם גרונדע דעס מעערעס ווידער צום פאָרשיינע.

• (דער לעבענדיגע געוואָרדענע דיעבשטאהל.) אין אלטאָפען זאָה אין לאנגפינגער איינע אונפערשלאָססענע טהירע. ער שליך זיך דורך דיעזע אין איין צימממער, פאקטע ראש איינע דוכעט צוזאממען, אונד טרוג זיא שנורשטראקס צום פערזעטצער אים עטוואס קליינגעלד דאריף צו בעקאָממען. אלס דער פערזעטצער זיא אונטערזוכען וואָללטע, אָב גאנז אָדער היהנערפעדערן דארין זייען, ווארדע דיא טובענט לעבענדיג אונד פינג אן צו שרייען. אין דער איילע האטטע דער דיעב מיט דעם בעטטע איינען דארין שלאפענדען זייגלינג צוזאממענגעפאקט. דער נון ערוואכט וואר. דער דיעב ערהיעלט אנשטאטט דעם געהאָפפטען קליינגעלדעס איינע מאָנאטע ארעסט. ער זאָלל געשוואָרען האבען קיינען זאָ „שרייענדען“ דיעבשטאהל מעהר צו בעגעהען.

• (פיר דיא יידישע יוגענד) איזט זאָעבען דאס ערסטע העפט איינער צייטונג אין אונגארישער שפראכע ערשיענען. דער רעדאקטאָר הערר נאטהאן האלאס, דירעקטאָר דער יידישען מאָרכענשילע. פעראיינט מיט זיינעם פאכמאָנישען אייר טיכטיגעס העבראאישעס וויססען אונד וואַרמעס געפיהל פירס יודענטהום, זאָ דאס צו ערוואַרטען שטעהט, עס ווערדע דאס בלאטט עבענזאָ בעלעהרענד אלס אונטערהאלטענד אונד אים יידישען גייסטע געהאלטען זיין. דיעזע אנזיכט פינדען וויר אים ערסטען העפטע בעשטאָטיגט. דא שאָן אָפטערס אנפראגען אן אונז געריכטעט וואָרדען זינד, וועגען איינער עמפפעהלענסווערטהען יוגענדצייטונג, זאָ עמפפעהלען וויר דיא אין רעדע שטעהענדע געלעגענטליך. זיא נעננט זיך:

»A Magyar-Zsidó Ifjuság Lapja.«

ערשיינט אללע 14 טאגע אונד קאָסטעט פיערטעליאָהריג 1 גילדען 30 קר.

(זאָללטע אין קיינער יידישען ווירטהשאפט פעהלען) וויר מיינען דיא „גאָנפלוסאולטרא“ ביטטערמאשינע, דיא דיא געעהרטען לעזער אין דעם אינזעראטענטהייל אונזערעס בלאטטעס בעשריעבען פינדען, אונד וועלכע וויר אן דיעזער שטעללע דען פערעהרטען יידישען הויספרייען גאנץ בעזאָנדערס עמפפעהלען.

דאס לעבען אים מעערע.

וויר זינד געוואָהנט, דאס מעער אלס וויסטע צו בעטראכטען; דענן יאהרעלאנג קאנן דער שיפפער דיא וועללען דורכשניידען, אָהנע אויך נור איינען פיש, איין לעבענדעס וועזען אין דענזעלבען צו ערבליקקען. עס שיינט דעם שיפפאהרער, אלס אָב היער אללעס לעבען נור אויף זיין פאהרצייג בעשראָנקט זייא: דער הימטעל איבער איהם אונד דאס וואססער אונטער איהם אבער איזט לעער אונד אָהנע אללעס לעבען.

דא ערשיינט פלאָטצליך איין שטורמפאָגעל אין דער לופט, אונד זעטצט זיך אויף דען מאסטבוים ניעדער, ער מוסס וואָהל מידע זיין; דענן פיעלע הונדערט מייליען איזט ער פאָם לאנדע ענטפערנט, ער האט איינען גאר וויימען וועג דורכפלאָגען ביז צום שיפפע!

אבער אויך אוים דער טיעפע דעם מעערעס טויכט יעטצט איין ריעזיגעס לעבענדיגעס געשאָפף אויף: איין וואלפיש וואלצט זיינע מאססע אויף דען מעערעסוועללען, אָדער אויך איין הייפיש בעגלייטעט דאס שיף, אונד פאנגט אללעס אויף, וואס אוים דעם שיפפע צופאָללינ היניספאללט, אָדער וואס היניסגעוואָרפען ווירד.

צוויילען ווידער בעדעקט זיך דער מעערעסשפיעגעל מיט מעדוזען. דאס זינד האלבדורכזיכטיגע זולצארטיגע קאָרפער מיט אונצאהליגען פאַדען, באנדערן, דאָרנען אָדער פאנגארמען, דיא זיא אין אנגעמעסענער בעוועגונג אויסשטרעקקען אונד איינציהען. מעדוזען אויך קוואללען גענאננט, דיא פיש געוואָגען 30 ביז 40 פפונד וויעגען, אונד איינען צימליכען רוים איינגעהמען, שווימפען — וועגן זיא דיא וועללען אנס אופער שווממען, זאָ צוזאממען, דאס זיא האָכסטענס איינינע לאָטה וויעגען אונד וויא דיקקעס שפינגעוועבע אויסזעהען. אונד דאָך צייגען דיעזע מעדוזען איינע זאָ וואונדערבארע פערשידענהייט אין פאָרם אונד פארבע, דאס מאן דאריבער אין שטוינען געראטה.

דא קאָממט איין נעטטעס שיפפליין מיט אויפגעפלאנצטען זעגעלן געשוואָממען, עס איזט דער נויטילוס, איין מושעלטהיער, דאס איינע לוסטרייזע אויף דעם מעערע אינטערנימטט.

דאָרט ווידער וואלצט זיך דיא זעעגורקע איינהער, דיא צוואר נור איינען פוס לאנג איזט, זיך אבער ביז אויף 3 פוס פערלאָנגערן קאנן.

דער טרעפאנג איין שטערנארטינער וואורם, דער פאָן דען כינעזען אלס לעקקערביססען פערשפייזט ווירד, אונד דעסהאלב איינען האנדעלסארטיקעל בילדעט, פאָן דעם יאהרליך נעגען צעהנטויזענד צענטנער איינגעפיהרט ווערדען.

מערקווירדיג זינד אויך דיא שלאנגענשטערנע; איין רונדער זאקק, דער אויף אללען זייטען מיט שלאנגענארטיגען ארמען אומגעבען איזט. פאסטט מאן דיעזעס טהיער אין דער מיטטע, זאָ שליידערט עס זאָגלייך אללע ארמע פאָן זיך, ערצייגט זיך אבער אימטער ווידער נייע פאנגארמע. ביי איינער ארט פאָן שלאנגענשטערנען, דען זאָגענאננטען מעדוזענשטערנען האט מאן איבער 8000 דיעזער פאנגארמע געצאָהלט.

וואונדערבאר איזט אויך דער זעעאיגעל, איין רונדער באלל, דער מיט פיעלען טויזענדען שטאכעלן בעדעקקט איזט. ווענן מאן דיא לעבענדען שטאכעלן ענטפערנט, ערבליקקט מאן איינע שאָנע געשטייפטע, וויא מיט פערלען בעזעטצטע קוגעל, אין וועלכער דאס איינענטליכע טהיער לעבט. גיבט מאן דיא קוגעל אין זיסעס וואססער (וואס קיין מעערוואססער איזט), זאָ צערפאללט זיא אין לויטער טאָפעלכען, דיא נאך טויזענדען צאָהלען.

דיא קוואללען שימטערן אין דען פראכטיגסטען פארבען, קארמינראָטה, אינדיגאָבלויא, גריןאָראנשנעלב, דיא אים זאָננענגלאנצע דאס אויגע ענטציקקען. נאָך מעהר אבער אין דער נאכט מיט איהרעם פאָספאָרגלאנצע.

אים אלטערטהומע וואר פיעל דיא רעדע פאָן דען פאָליפען, דיא מיט איהרען אונצאָהליגען ארמען דיא מענשען, דיא אים מעערע באדעטען, אימשטריקטען אונד איינזויגטען, אונד נור איהרע קנאָבען פאהרען ליעסען. דאס איזט איינע פאבעלהאפטע ערדיכטונג. וואָהל אבער גיבט עס פאָליפען, פאָן דענען מאן קוים וייס, אָב מאן זיא צו דען טהיערען אָדער פפלאנצען רעכנען זאלל; דענן אויף דעם באָדען דעם מעערעס וואכסען זיא וויא פפלאנצען הערפאָר, טרייבען בלאָטטער, קנאָספען, בליטהען, אוים דענען זיך פלאָטצליך ארמע הערפאָרשטרעקקען, אים נאהרונג צו פאנגען אונד דאמיט אין דיא בלומענקראָנע צוריקקצוקעהרען.

דיא קאראללען זינד ניכטס אנדערעס אלס געהייזע אונד קנאָכען פאָן קליינען פאָליפענטהיערען, דיא אין זאָ אונגעהייער מענגע פאָרהאנדען וואָרען אונד זינד, דאסס גאנצע אינזעלן אים מעערע פאָן דיעזען אָהנע ראסט פאָרטבויענדען טהיערען ערבויט וואָרדען זינד. גאנצע קאנאָלע זינד פאָן דען מאדרעפאָרען, איינער ארט פאָליפען צוגעמויערט וואָרדען.

אויך דיא שוואָממע, דיא וויר צום וואשען געברויכען, זינד ניכטס אנדערעס, אלס דיא וואָהנונג פאָן מילליאָנען טהיערכען דיא אין דען פאָרען (איגשניטטען) וואָהנען.

וויר האבען דיעזע שוואכע שילדערונג דער מעערעסוואונדער הייטע געבראכט, וויל זיך עבען אין טריעסטער אקוואריאום היער בעפינדעט: דאס איזט איינע זאממלונג דער מערקווירדיגסטען געשאָפפע, דיא אויף דעם גרונדע דעם אדריאטישען מעערעס צו פינדען זינד, אונד דיא אין זעעוואססער געהאלטען, לעבענדיג צו זעהען זינד. „דיא אויף שיפפען דאס מעער בעפאהרען דיא זאהען דיא וואונדער גאָטטעס.“ זאָ הייסט עס אין תהילים. נון מאן ברויכט זיך דען געפאהרען איינער זעערייזע ניכט אויסצוזעטצען. מאן קאנן זיא היער געפאהרלאָז אין איינענשיין נעהמען!

ראטהזעל.*)

איין נושסבעזיטצער לאסט אין זיינעם וואלדע 200 קלאפטער האָלץ שלאגען, אונד צאהלט איינען גולדען פער קלאפטער. פאָן דען פיער האָלצהויערן האט נעארבייטעט:

א. אן אללען 200 קלאפטערן.
ב. אן 150 „
ג. אן 100 „
ד. אן 50 „

וויא פיעל האט יעדער איינצעלנע פאָן דעם לאָהנע צו בעקאָממען?

חידה.

מאת החכם אלכסנדר זיסא בערנער באודווארד.

בת שלוש הלד שלוש-עשר,
ושמחה קטנה בשנים-עשר,
ושמחה גדולה בשלוש-עשר.
בשנים-עשר בשלוש אותיות,
בשלוש-עשר בארבע אותיות.

אייפלאָזונג דעם ראָטהזעלס אין נר׳ 145:

יערוזאלעם:

סעם, סייל, סאמיעל, עזויא, עזרא.

ריכטיג געלאָזט פאָן דען הערען: יוסף גרינבערג — פרעססבורג, משה שמואל דייטש — דונא-סענטעלע, פרויא יוליע דייטש — היער, פריילין יעטטי גרינפעלד – מאָרלין.

פתרון החידה בעלה 144:

מ ה.

אַמָה, אָמָה, לָמָה, רָמָה.

ריכטיג געלאָזט פאָן דען הערען: עהרוי. מאיר שיקק — נאדאודוואר. וויים עט שפיטין — דאָבסא„ שמואל דייטש — ד. סענטעלע, אייזיק משה גאָלדשטיין — קאָוועשד, ב. אדלער — סעטראָוואָססעללאָ, משה יוסף ראָזענבערג — נ. ראספאלד, שמואל לוי — נאדאודוואר, הצעיר משה ברייער — קאָמאָרן, אריה ליבש פאנעטה — הידאלמאש.

נאכטראג צו נר. 142: מענדעל נייטאנן — זניאטין, לעאָפאלד גראונרין — מאָקאי, חיים כ״ץ ראָטה — האָרוואט. לודוויג בראנדשטיין — קאָמאנצא, עמאנועל דיאמאנט — איפאָליינירא, יאָנאס קאראלי — פ.-פאלו, ה. הערמאנן — סילוואש, לעאָפאלד וויים — מ. סעטרין — טוראָלוועא. בערנער מאָר, יאקאָב אונד שאנדראָ, ליפאָט ישולהאָף — אָמאָיאויצא, יעקב יחיאל שטערן — נ.-קיניזש. יאָזעף טעפפער עט זאָהן — מוראוי, ס. ל. ד. — טאָוריש.

---

*) דיא נאמען דער איינזענדער ריכטיגער לאָזונגען וועלכע פאָר שלוסס דער נאכסטען פרייטאגנוממער אונס צוקאָממען ווערדען וויר פעראָפפענטליכען.

בריעפע דער רעדאקציאָן.

אויף מעהרערע גלייכע אנפראגען ערטהיילען וויר היער דיא פאָלגענדע אנטוואָרט: איין פריי־וואטמאנן אונד וועגן ער נאָך זאָ פערדיענסטפאָלל איזט, אונד וועגן ער דיא מאטריקעל ביזהער נאָך זאָ אייסגעצייכנעט געפיהרט האט, קאנן פאָם 1. יאַנגער אן, דיא מאטריקעל ניכט ווייטער פיהרען. איינציג אונד אלליין ראבבינער, ראבבינאטסשטעללפערטרעטער אונד רעליגיאָנס-לעהרער זינד צור מאטריקעלפיהרונג בערעכטיגט. האבען דיעזע דיא מאטריקעל אויך ביזהער גע-פיהרט, זאָ קאָננען זיא זיא ווייטער פאָרטפיהרען, אָב זיא יעטצט דיא נאָטהיגע קוואליפיקאציאָן האבען (4 גימנאזיאל, רעאל- אָדער בירגערשולען) אָדער ניכט. זאָלבע ראבבינער אבער, דיא ביז יעטצט דיא מאטריקעל ניכט געפיהרט האבען, קאָננען דיעזע פאָן נון אן נור זאָ איבערנעהמען, וועגן זיא דיא פאָרגעשריעבענע קוואליפיקאציאָן נאכצוּווייזען אים שטאנדע זינד.

העררן מ. נ. אין באימאָק. יאוואָהל. יעדע געמיינדע קאנן אויף איהרע אייגענע קאָסטען איהרע מאטריקעל סע־פאראט פיהרען לאססען. נאטירליך נור דורך איינע היעצו בערופענע פערזאָן. איננאטץ רייך האט דאס נאָרדענע פערדיענסטקרייץ נאָך אלס ליעפעראנט ערהאלטען. אָב עס דען העררען אָרטהאָדאָקסענראבבינען רעכט איזט, דאס הערר רייך איין קרייץ טראָגט, דאס וויססען וויר ניכט, דאס ער עס אנלאסליך דעם טיסא יובילאאום געטראגען. אונד דאס דיא איהן בעגלייטענדען אָרטהאָדאָקסענראבבינען דאראן קיינען אנשטאָס גענאָממען, איזט טהאטזאכע. איברינענס קאָממט אין דיעזעם פאללע ניכט דאס קרייץ זאָנדערן דיא אויסצייכנונג אין בעטראכט.

העררן ל. נ. אין מאָקאי. דער בעטרעפפענדע ווירד אונבעדינגט איינגערייהט, זעלבסט וועגן ער אינטוויגליך איזט. אונד זעלבסט וועגן ער נאָך אום 10 יאהרע אלטער איזט. דא דיא מיליטאַרבעהאָרדע אין זאָלכען פאללען אויסעראָרדענט־ליך שטרענג פאָרגעהט.— **דעם איבעל דער וויעדערהאָל־טען פערשפאָטונגען איזט בערייטס אבגעהאָלפען.**

העררן ש. ק. אין קליין צעלל. דיא אנגעלעגענהייט איזט אונז ניכט אונבעקאננט. נאכדעם דער וואקקערע אלטע הערר איים ק. ענערסענ מיט אונז דיא זאכע פערזאָנ־ליך בעשפראָכען האט. דער אָרטשאָפט שימאָני געשיעהט יעדענפאללס איין אונרעכט אונד נאכדעם אונזערעס וויס־סענס 19 אָרטהאָדאָקסע אָרטשאָפטען גענען קליין צעלל זינד איזט עס ניכט אונמאָגליך, דאסס דער מיניסטער, שי־מאָניע אלס מיטטעלפונקט בעלאססען ווירד, וועגן דיא העררען מיט אויסדויער אונד געשיקק פאָרגעהען ווערדען.

העררן א. ד. אין סוהא. יא.

העררן י. ל. אין סאבאדסאללאש. דער יידישע אב־געאָרדנעטע דר. א. נעמעני געהאָרט דער רעגיערונגספארטייא אן. ער איזט צו פינדען אין דער רעדאקציאָן דעס „פעסטער ללאָיד," דעססען מיטרעדאקטאָר ער איזט.

אן דיא הערען מ. ל. בעלינעין, י. א. ד. דונא־פענטעלע, ר. מ. קורימא, ע. נ. באראָש, ס. ש. דאָבאנאָוו־צע, ש. ש. אסא, ס. ק. איללאָק, מאראמע ה. ש. אנט: ניכט נעצאָגען.

הערען ב. ב. מיאווא, איהר פאלפילאָז 1959 אונד קלארי-לאָז 30867 האבען דיא קליינסטען טרעפפער געמאכט.

(אנפראגען) איבער לעבענס- אונד רענטענפערזיכערונג בעאנטוואָרטעט גראטיס דיא רענאָממירטע פערזיכערונגסגעזעללשאפט „דער אנקער" (זיעהע אינזעראטע).

פרענומעראציאָנס-איינלאדונג.

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראנטען דערען פרענומעראציאָנס-טערמין אם 1-טען יאננער 1886 צו ענדע געהט (וואס גאנץ דייטליך אויף איהרער „אדרעסס-שלייפע" אנגעצייגט איזט), איהרע פרענומעראציאָן געפעלליגסט צו ערנייערן, דאמיט דיא וויי־טערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינע שטאָרונג ערליידע.

אונד ביטטען וויר דיא אדרעססע דייטליך וויא פאָלגט אנצוגעבען:

Jüdische Pester Zeitung
Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

נייא איינטרעטענדע פראַנומעראנטען ערהאל־טען דיא ערצאָהלונג „לעאה" אונד „מוהמע פרוממעט", אונד דיא ביזהער ערשיענענען פאָרטזעטצונגען דער נעגענוואָרטיג פליעסענדען 2 פאָלליעטאָנס גראטיס צוגעזענדעט. דאס גע־וויערבענעזעטץ ווערדען וויר דען פערעהרטען אבאָ־נענטען עבענפאללס גראטיס צוזענדען, זאָ־באלד עס אבגעשלאָססען זיין ווירד.

געשעפטסבעריכט.

געטריידע-געשעפט. ווייצען וואר געסטערן וועניג צו מארקטע געבראכט. דיא קויפלוסט וואר שוואך, — מטרצ. וואודרען 3 פערקויפט. —

קאָרן —,6—6,25 גולד.

גערסטע, (נייא) פוטטער-וואארע 5,50—5,80 גול. מאלצ-וואארע 8, — 8,75 גולד.

קוקורוץ (אלט) 5,80 גול. (נייא) 5,20—5,30 גול.

האפער. —,6 — 6,75 גול. פער קאססא.

טערמינע-געשעפט. ווייצען פער פריה-יאהר 8·04—8.05 גולד. האפער פער פריה-יאהר 6,64—6.65 גול. קוקורוץ פער פער מאי-יוני 1886, 5.58—5.62 גולד.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאָגראמם זאמט זאק פרייא אב פעסט:) נומ׳ 0: 16 גולד. 60 קר. נומ. 1: 16 גולד. — קר. נומ. 2: 15 גולד. 50 קר. נומ. 3: 14 גולד׳ 60 קר. נומ. 4: 13 גולד. 70 קר. נומ. 5: 12 גולד. 60 קר׳ נומ. 6: 11 גולד. 60 קר. נומ. 7: 10 גולד. 80 קר. נומ. 8: 10 גולד. 40 קר. נומ. 8½: 8 גולד. 40 קר. נומ. 8¾: 6 גולד. 20 קר. פיינע קלייע 3.60 גולד. גראָבע קלייע 3 גולד׳ 40 קרייצער.

שפיריטוס. נייע מעטהאָדע, אים קליינען 25.75 גול אים גראָסען 25.25 גול. אלטע מעטהאָדע —.28 — 28,25 גול. אללעס פער 10000 ליטער-פראָצענט.

פעסטער שוועינע-מארקט. בייא דעם אם 24-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטע־נען וואָכענמארקטע ווארדען 2350 שטיק גראָס- אונד קליין-פיעה צו מארקטע געבראכט. היערפאָן ווארדען פער־קויפט: 36 שטיק שטיערע, פער שטיק פאָן 70 ביז 200 גולדען. — 499 אָכסען דאס פאאר פאָן 170—400 גול׳ 420 קיהע, דאס פאאר פאָן 140—190 גול׳ 213 מעלק-קיהע דאס שטיק פאָן 100—120 גול׳ 53 שטיק ביפפעל, דאס פאאר פאָן 120—200 גול. 703 שטיק קעלבער דאס שטיק פאָן 10—20 גול׳. 41 שטיק לעממער דאס פאאר פאָן 6 —.8 גול. פרייזע פער 100 קילאָ: אָכסענ-פלייש 46—52 גולדען. קוה-פלייש —,40—42 גולד. קאלב-פלייש 46—52 גולד. אונד ביפפעל-פלייש 36—,40 גולד.

לאָטטאָציעהונג פאָם 23-טען דעצעמבער 1885.

הערמאננשטאדט	2	45	44	12	5
פראג	52	51	42	54	46
לעמבערג	32	29	37	80	28

פאָם 24. דעצעמבער.

וויען	88	86	67	54	6
גראץ	19	34	22	62	89
טעמעשוואר	46	10	18	34	8

הערויסגעבער או. פעראנטוואָרטליכער רעדאקטאָר:
מ. סאבאָלטשי

וויכטיג פיר ראבבינער אונד געמיינדעפאָרשטאָנדע.

דיא פאָם קאָניגליכען אונגאר. קולטוס- אונד אונטעררידכטסמיניס-טעריאום פיר געבורטס-, טרויאונגס אונד טאָדעספאָללע

פאָרגעשריעבענענמאטריקען

זינד אין מיינעם פערלאגע ערשיע-נען, אונד קאָסטען דיעזע 5 קר. פער שטיק. מאטריקענ-אויסציגע 2 קר. פער באָגען. —

גראָססערען אבנעה-מערען געוואָהרע איך ענטשפרעכענדען ראב-באט.

האָכאכטונגספאָלל

M. E. Löwy's Sohn
Verlagsbuchhandlung
Budapest, Königsgasse 1.

רעטהי עט קאָמפּ.

יוּוועליערע. גאָלדארבייטער אונד איהרמאכער. עמפפעהלען איהרע זייט 22 יאהרען בעשטעהענדע פירמא. אויספיהרליכע פרייזקאָראנטע זענדען פראנ־קא אונד נעהמען ניכטקאָנווענירענדעס אָהנע פער־לוסט רעטור. פערקויפסלאָקאלע אנדראַשי־גאסע 21, אונד האטוואַנערגאססע 13 וויא אייך קאָניגסגאססע 4.

קורז-טאבעללע פאָם 24. דעצעמבער.

ווערטה-פאפיערע.

f.	kr.	
100	45	אונגארישע גאָלדרענטע צו 6 פראָצענט .
—	—	רענטע 4 . . . .
100	—	אָסטערייכישע . . שטייער-פרייע .
91	60	אונגארישע פאפיר-רענטע .
103	—	אונגארישע גרונדענטלאסטונגען . .
102	75	טעמעשוואר באנאטער . . .
103	—	זיעבענבירגער . . . .
103	50	גאליציש . . . . .
107	50	באָהמיש . . . . .
104	—	קראָאטיש אונד סלאוואָניש . .
151	50	אונגאר. אייזענבאהן-אנלעהן . .
98	—	וויינצעהנט-אבלעזונגס-אָבליגאציאָנען .
95	50	אונגאר. ריגאָ-אייזעל-אָבליגאציאָנען פיר 100 צו 5% . .
—	—	אונגאר. גרונדענטלאסטונגס אָבליגאציאָנען .
	—	אונגאר. באָדענקרעדיט-אינסטיטוט 5% .
183	50	אלפעלד-פיומאנער באהן . . .
99	80	אונגאר.-גאליצישע אייזענבאהן צו 5% .
98	25	אונגאר. נאָרד-אָסט-באהן . . .
100	—	אונגאר. וועסטבאהן . . . .

געלד-קורז.

f.	kr.	
100	—	זילבער אויסג. . . .
5	97	דוקאטען . . . .
9	98	אָסטערייכ.-אונג. 8 גולד. גאָלדשטיק . .
61	90	דייטשע רייכסבאנקנאָטען . . .
12	38	20 מארק-שטיקקע . . .
10	30	רוססיש אימפעריאל . . .
1	23	רוססיש פאפיר-רובעל . . .

לאָזע.

f.	kr.	
127	50	1854-ער 4-פראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע
139	56	1860-ער . . גאנצע .
139	50	דעטאָ . האלבע .
169	50	1864-ער לאָזע צו 100 גולדען . .
170	—	דעטאָ . . 50 . . .
117	59	אונגארישע פרעמיענלאָזע צו 100 גולד. .
123	25	טהייססהאל-לאָזע . . .
47	—	קאָמאָ רענטענשיינע . . .
17	50	טירקען-לאָזע . . . .
180	25	קרעדיט-לאָזע . . . .
41	50	קלארי-לאָזע . . . .
114	—	דאָנוי-דאמפשיפפאהרטס-לאָזע . .
19	50	אינזברוקער-לאָזע . . .
19	75	קעגלעוויטש-לאָזע צו 10 גולד. .
18	—	קראקויער לאָזע 20 . . .
43	50	אָפנער לאָזע 40 . . .
38	50	פאלפי לאָזע 40 . . .
19	—	רודאלף לאָזע 10 . . .
57	—	סאלם לאָזע 40 . . .
22	—	זאלצבורגער לאָזע 10 . . .
52	—	סט.-געָנאָיס לאָזע 40 . . .
26	—	סטאניסלוי-לאָז 20 . . .
132	50	טריעסטער לאָזע 100 . . .
69	50	דעטאָ 50 . . .
29	50	וואלדשטיין-לאָזע 20 . . .
38	20	ווינדישגרעץ 20 . . .
123	—	וויענער לאָזע . . . .
31	—	סערבישע פרעמיענאנלייהע . .
8	60	אונגארישע ראָטהקרייץ-לאָזע . .
14	10	אָסטערייכישע . . . .

פרוכט- אונד מעהלפרייז-טאבעללע.

פריכטע	קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן (אלט)	70—72	6.15 —6.35
גערסטע פוטער. . .	60	5.50 —5.95
„ מארץ . . .	62	7.50 —9.—
האפער	41	6.40 —6.70
קוקורוץ באנאט. נייא	75	5.20 —5.25
דעטטאָ אנדערער „	73	5.15 —5.20
הירזע	—	— — —

טערמינ-געשעפט			פער 100 קילאָגראמם	
ווייצען	פער הערבסט			—.—
„	„ פריה-יאהר			8.01
„	„			—.—
קוקורוץ	„ מאי-יוני 1886			5.61
גערסטע	„			—.—
האפער	„ פריה-יאהר			6.65
„	„ הערבסט			—.—
רעפס	„ אויג.-סעפּ.			—.—

זאק מעהל

f.	kr.		
16	60	נוממער 0	דער זאק צו 100-קילאָגראמם מיט זאק פרייע באהן
16	—	„ 1	
15	50	„ 2	
14	60	„ 3	
13	70	„ 4	
12	60	„ 5	
11	60	„ 6	
10	80	„ 7	
10	40	„ 8	
8	40	„ 8½	
28	—	שפּיריטוס אלטע מעטהאָדע פרעסהעפע	
24	75	„ נייע „ קארטאָפעל	

ווייצען	קוואליטעט פער הקטל.	פער 100 קילאָגראמם
נאָרדאונגארישער	75	—.—— .—
„ „	76	7.40 —7.45
„ „	77	7.50 —7.55
„ „	78	7.60 —7.65
„ „	79	7.70 —7.75
„ „	80	7.80 —7.85
„ „	81	7.90 —7.95
פעסטער-באָדען	75	—.—— .—
„ „	76	7.70 —7.80
„ „	77	7.75 —7.85
„ „	78	7.85 —7.95
„ „	79	7.95 —8.05
„ „	80	8.05 —8.15
„ „	81	8.10 —8.20
וויסענבורגער	75	—.—— .—
„	76	7.80 —7.90
„	77	7.85 —7.95
„	78	7.95 —8.05
„	79	8.05 —8.15
„	80	8.15 —8.20
„	81	8.20 —8.30
טהייס	75	—.—— .—
„	76	7.80 —7·90
„	77	7.85 —7.95
„	78	8.95 —7. 5
„	79	8.05 —8.15
„	80	8.10 —8.20
„	81	8.20 —8.30

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Márkus. Andrássystrasse Nr. 12.